וועטער:
אמפייסטן וואלקנדיק — רעגן

זון אויפגאנג — 7.6
זון אונטערגאנג — 5.18

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST

The Israelite Daily Press

מער פארשפרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 237. Tuesday Oct. 27, 1931. — Published Daily except Saturday and Sunday. — ערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — דינסטאג, ט"ז חשון, תרצ"ב.

אנב-אורחא
פון מארק

מיט דעם יום־טוב פון די אידישסטע "היברוס"

עס רעדט זיך אזוי "היברוס". סך הכל זיינען עס די פאלקסטימלאכסטע און די אידישסטע אידן פון שטאט.

ס'איז אבער אן איבערבלייבעניש פון די אלטע אימיגראנטישע יארן, ווען "דזשו" האט אין די "גרינע" אויערן געקלונגען ווי דאס רוסישע "זשיד", און אידן האבן זיך באהאלטן אונטער'ן מארנעם נאמען "היברו", וואס האט זיי אויסגעזען צו זיין אביסעלע חשוב'ער, אט ווי דאס רוסישע "יעווריי".

אבער די היברו סיק בענעפיט סאסייטיעס זיינען פארט נים פארוואנדלט געווארן אין קיין "יעווריייטשי־קעס". זיי זיינען פארבליבן גוטע, פאלקסטימלאכע אידישע "דזשוס", און זייער "סיק בענעפיט" איז קראנקען אונטערשטיצונג, ביקור־חולים און אלץ וואס איז אידיש דור־אין־דור.

מיט איין ווארט: אונטער דעם ניט־אידישן און ניט־אידישלאכן נאמען וואס איז זיי געבליבן בירושה פון די "גרינע" יארן קלאפט א אידיש הארץ.

* * *

אויף אזויפיל אידיש איז די ארגאניזאציע, אז אפילו דער פאראד וואס זיי האבן זונטאג דורכגעפירט לכבוד דעם 25־יאריקן יובילעי פון דער ארגאניזאציע, האט געטראגן א ריין־אידישן כאראקטער.

איז ער אנאנסירט געווארן אויף 1 נ.מ. "שארף" האט ער זיך אנגעפאנגען א היבש ביסל שפעטער. און איך און אנדערע וואס האבן געווארט אויף אים ארום קאטידראל עוועניו, וואו ער האט געדארפט דורכגיין לויט דעם פלאן אנאנסירט פריער, וואלטן געקאנט ווארטן ביז מארגן און ניט דערווארטן זיך, ווען מיר כאפן זיך ניט צום סוף אז דאס איז א אידישער פאראד און אין לעצטן מאמענט האט מען געקאנט איבערבייטן די פלענער.

מיר האבן טאקע קיין טעות ניט געמאכט. דער פאראד איז געווען אזוי שיין און איינדרוקספול, און אין אזא מוסטערהאפטער ארדענונג, אז די אנפירער האבן זיך דערשראקן פאר עין־הרע און האבן מורא געהאט אז ס'וועט ניט אויסהאלטן: מען איז דאך עפעס אידן! האט מען זיך פארקירעוועט גיך מיט א האלבן צענדליק קווארטאלן פריער.

* * *

און אוודאי איז געווען אידישלאך דערנאך די מאסן־פארזאמלונג אין קווינס טעאטער, מערנישט, וואס די רעדנער זיינען ארא פונם אידישן דרך און האבן ניט געענדיקט, און יעדער באגריסער האט געגעבן א געלעגנהייט א צווייטן אויף צו זאגן א פאר ווערטער...

אבער דאס איז געווען אפשר א פרי־על־יוצא פון די ערנסטע און פייערלאכע פנים'ער פון די פארזאמלטע, פון וועלכע מען האט געקאנט אורטיילן, אז זיי וועלן ניט דולדן קיין נודניקעס, אזוי אז אפילו די סאמע פאראהארטעוועטע נודניקעס האבן זיך אונטערגעגעבן...

אבער דורכאויס אידיש זיינען געווען די הארציקע מזל־טוב'ס פון די באגריסער, און ריין אידיש, ניט "היברודיק", איז געווען דער איינדרוקספולער ליסט פון די געזעלשאפטלאכע מעשים־טובים פון דער ארגאניזאציע פאר די 25 יאר פון איר עקזיסטענץ, וואס די באגריסער האבן צייט געהאט בקיצור אויבנאויף צו דערמאנען.

* * *

אז דער באנקעט איז דורכגעפירט געווארן אויף דעם אידישסטן שטייגער איז דאך גאר אפגערעדט.

אויף דעם אידישלאכסטן שטייגער איז עס דארטן געווען זייער טומלדיק, און ס'איז געווען זייער שווער צו פאראינטערעסירן דעם 800־קעפיקן עולם מיט די רעדעס מער, ווי מיט די פיש און מיטן געבראטענעם עוף, וואס האבן ליב געמיטלאכע שמועסן בעת מען עסט זיי און אין דער צווישן־צייט.

עס זיינען אבער אויך געווען אידישלאך רירנדיקע מאמענטן, ווען די זקנים פון דער ארגאניזאציע און אירע ערשטע גרינדער זיינען געערט געווארן מיט אויסדרוקן פון אנערקענונג מצד זייערע חברים און מיטארבעטער.

רירנד איז אויך געווען די ווארימע אויפנאמע פאר דעם נייעם פאראיין פון דער ארגאניזאציע, געגרינדעט פונם יוגנט, און די פרייד פון די "אלטע", וועלכע האבן דערזעען די יונגע פלייצעס אויף וועמען מען קאן ארויפווארפן א טייל פון דער ארבעט וואס הויבט אן ווערן פאר זיי צו שווער.

* * *

מיט אלע אידישלאכע חסרונות, האבן אבער פארט איבערגעוואוגן די אידישלאכע מעלות, און דער יום־טוב פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייטי לכבוד איר 25־יאריקן יובילעי איז געווען איינער פון די פיינסטע אידישע מאסן־יום־טובים אין וויניפעג פאר א לאנגער צייט.

און אויב איך דערמאן דא די חסרונות, איז גאט מיין עדות, אז איך טו עס אויסשליסלאך פון פריינטלאכע געפילן: די טעטנדיקע ליובעזן מיט וועלכע מיר פארווארפן אונזערע געזעלשאפטלאכע ארגאניזאציעס פירן אפט צו איבערגעטריבענער, שעדלאכער זעלבסטזיכערקייט.

די היברו סיק בענעפיט סאסייטי האט זייער גרויסע פארדינסטן פאר דעם היגן אידישן ישוב, אבער וועגן דעם האט מען שוין גערעדט און געשריבן.

עס זיינען אבער דא אויך טעות'ן און פעלערן, וועלכע וואלטן געקאנט אויסגעמידן ווערן, ווען מען זעט זיי און ווען מען ציט די אויפמערקזאמקייט פון די טוער און פירער פון דער ארגאניזאציע צו זיי.

אויף איינעם פון זיי האב איך דא געפרואווט אנצייגן: אויף דעם מאנגל פון דיסציפלין.

אפשר איז דאס דערפאר, וואס די ארגאניזאציע איז געווארן צו גרויס (כן ירבו) פאר איין פאראיין, און איז צוזאמענגעשטעלט פון צופיל פארשיידנארטיקע עלעמענטן, וועלכע ס'איז שווער צו האלטן צוזאמען. דאן וואלט אפשר געווען ראטזאם דורכצופירן אן אלטן פלאן — צו צעטיילן זיי אויף עטלאכע פאראיינען, ווי עס טוען די גרויסע נאציאנאלע ארדענס.

און אפשר זיינען דא אנדערע אורזאכן, וואס וואלטן געדארפט אונטערגעזוכט ווערן.

באאמטע פון ווארשעווער קהלה פארוואונדעט אין געשלעג

קאמף ברעכט אויס צווישן אגודיסטן און ציוניסטן

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

ווארשע, אקט. 27 (איטא). — דער אגודיסטישער פרעזידענט פון דער ווארשעווער קהלה, און איינער פון די וויצע־פרעזידענטן, ה' פעלדשטיין, זיינען פארוואונדעט געווארן אין א געשלעג וואס איז אויסגעבראכן בעת א קהלה זיצונג און זיי האבן זיך ביידע געגנויטיקט אין מעדיצינישער באהאנדלונג.

דער געשלעג איז אויסגעבראכן צווישן די אגודיסטן און ציוניסטן נאכדעם ווי די אגודיסטישע מערהייט האט נידערגעשטימט און דורכגעווארפן איין פשרה פארשלאג פון די ציוניסטן וועגן דער פארטיילונג פון די דעפארטמענטן, נאך א צווייטן. די ציוניסטן האבן צום סוף פארגעשלאגן מען זאל זיי געבן בלויז פיר דעפארטמענטן פון די עלף, אבער די אגודיסטן האבן דאס אויך דורכגעווארפן.

דאס האט אויפגעבראכט די ציוניסטישע קהלה מיטגלידער, וועלכע האבן זיך ארויסגעריסן אינם זאל פון דער קהלה, האבן געבראכן ביינקלאך און געווארפן גלאז.

די זיצונג איז געשלאסן געווארן אינם טומל. די ציוניסטישע פירער האבן אויסגעדריקט זייער מיטגעפיל צו די פארוואונדעטע אגודיסטן.

גאנצע תבואה זאמלונג קאמיסיע אין אידישער קאלאניע ארעסטירט

באשולדיקט אין שאנעווען רייכע אידישע פויערים און בארויבן די ארימע

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, אקט. 27 (איטא). — דער גאנצער פערסאנאל פון דער רעגירונגס תבואה זאמלונג קאמיסיע פון דער אידישער קאלאניע "אלט־טעפליץ", אין אוקראינע, איז ארעסטירט געווארן און ווערט פארהאלטן פאר א פראצעס. דער פאר וואס זי האט פארפעלט איינצוזאמלען די באשטימטע פאר דער קאלאניע ברויט קוואטע.

די קאמיסיע איז באאויפטראגט געווארן צו זאמלען פון דער קאלאניע פיר טויזנט פוד תבואה, אבער זי האט איינגעזאמלט בלויז איין טויזנט פוד. דער תירוץ איז געווען, אז ס'איז אין דער קאלאניע ניטא פון וועמען צו זאמלען אזויפיל תבואה.

לויט די באווייזן אבער וואס דער פראקוראר האט קעגן די מיטגלידער פון דער קאמיסיע, האבן זיי פשוט געשאנעוועט די רייכערע קאלאניסטן בעת זיי האבן בארויבן די ארימע. עס ווערט באהויפטעט, אז בעת זיי האבן פון די רייכע גענומען בלויז זיבן פוד תבואה, האבן זיי געצוואונגען די ארימע קאלאניסטן צו ברענגען זיי צו פופצן פוד.

(::)

קאפאנע באקלאגט זיך אויפן עסן אין געפענגעניש

שיקאגא, אקט. 27. — אל. קאפאנע, דער פארווארטיילטער פירער פון שיקאגער אונטערוועלט, זיצט אין א צעל אין דעם קרייז געפענגעניש, וואו ער באקלאגט זיך אויף דעם עסן וואס מען גיט אים דארטן.

זיינע אדוואקאטן ארבעטן דערווייל מעשים אויף צו באפרייען דעם רייכן אונטערוועלט פירער פון די 11 יאר טורמע צו וועלכע ער איז פאראורטיילט געווארן פאר אינקאם טעקס שווינדלען. זיי זוכן אים כאטש צו באפרייען דערווייל, אז ער זאל קאנען לעבן רואיק אין זיין רייכן האטעל, ביז זיין אפיל וועט אויסגעהערט ווערן אין הויכן געריכט. זיי האבן זיך איצט געווענדעט אין קרייז געריכט מיט א בקשה, מען זאל אים דערווייל ארויסלאזן אויף ערבות.

פלענער פון קליידונג פארטיילונג פאר נויטבאדערפטיקע ארבעטסלאזע שוין פארענדיקט

אלע קליידער הענדלער בארעכטיקט צו פארקויפן קליידער, אויב פראווינציעלע רעגירונג וועט דערלאזן דורכפירן דעם פלאן — סיטי קאונסיל הייסט גוט דעם אודיטאריום פלאן

די פלענער פון דער ארבעטסלאזיקייט קאמיסיע פאר דער פארטיילונג פון קליידער צו ארבעטסלאזע זיינען פארענדיקט געווארן, און אלד. גרעים פארשלאג איז גוטגעהייסן געווארן. די ארדערס פון דער קאמיסיע פאר קליידונג וועלן קאנען אויסגעפילט ווערן פון אלע קרעמער וואס פארקויפן קליידונג. זיי דארפן זיך בלויז גלייך ווענדן צום סעקרעטאר פונם "אנעמפלאימענט אפיס" און האבן זייערע נעמען פאררעגיסטרירט דארטן. זיי וועלן דארטן אויך קאנען באקומען אלע איינצלהייטן.

ווי מר. גרעי גיט אונז איבער, איז די פראווינציעלע רעגירונג קעגן דעם פלאן פון דער שטאט און צו גונסטן פון צענטראלע קליידונג דעפאס. עס ווערט אבער געהאפט, אז זי וועט פארט ניט שטערן דער שטאט דורכצופירן איר פלאן פון קליידונג פארטיילונג.

אויף דער זיצונג פון סיטי קאונסיל לעצטן אוונט איז אפיציעל גוטגעהייסן געווארן דער פראיעקט פון א מיליאן דאלארדיקן אודיטאריום אויפן מעמאריאל בולווארד. עס ווערט באקאנט, אז די פראווינציעלע רעגירונג איז גרייט צו שטיצן דעם פראיעקט, און אויך דער פארשטייער פון דער דאמיניאן רעגירונג דא אין שטאט איז לטובת דעם פראיעקט, און ער וועט ווירקן אויף אטאווא, אז ער זאל גוטגעהייסן ווערן.

ביי דער זיצונג איז גוטגעהייסן געווארן דער קאנטראקט אויף די בעטאן ארבעטן אויפן סאלטער סטריט בריק, וועלכער איז איבערגעגעבן געווארן צו קארטער־האלס־אלדינגער פאר דער סומע פון 249,729 דאלאר. — דער ביליקסטער פון די פיר פארגעשלאגענע טענדערס.

(::)

דערטרונקענע פרוי ארויסגעצויגן פון רעד ריווער

דער קערפער פון מיס עליזאבעט פעטערסאן, ארום 30 יאר אלט, פון סט. וויטאל, איז נעכטן ארויסגעצויגן געווארן פון רעד ריווער, ניט ווייט פון איר היים. מען גלויבט, אז זי איז געווען בלויז ארום 20 מינוט צייט אינם וואסער, און זי איז געווען טויט ווען מען האט זי ארויסגענומען.

ווי אזוי די טראגעדיע האט פאסירט ווערט ניט דערציילט פון דער פאליציי. מיס פעטערסאן האט געארבעט ווי א סטענאגראפיסטקע ביי דער לייק אף די וואודס מילינג קא., און לעצטנס האט זי געקראגן א צוויי חדשים'דיקע וואקאציע, צוליב איר שוואכן געזונט. זי איז געווען אוועק פון איר ארבעט שוין פאר פיר וואכן צייט.

מיס פעטערסאן האט געארבעט אויף דער שטעלע שוין ארום פיר יאר צייט.

(::)

יאפאנעזישע טרופן דרינגען אריין נאך טיפער אין מאנדזשוריע

טאקיא, אקט. 27. — יאפאנעזישע טרופן האבן אריינגעדרונגען נאך טיפער אין מאנדזשוריע, נאכדעם ווי עס זיינען דערהאלטן געווארן ידיעות וועגן באנדיטישע אטאקעס אויף דער טאאנאן־טשענגטשיאטון־סופינגקאי אייזנבאן, אין וועלכער יאפאן האט אינוועסטירט ארום 25 מיליאן דאלאר.

גענעראל האנדזשא, קאמאנדיר פון די יאפאנעזישע טרופן אין די צפון יאפאנעזישע פראווינצן, האט ארויסגעשיקט אהין די טרופן נאכדעם ווי ער האט געקראגן די מעלדונג, אז א טויזנט כינעזישע באנדיטן אנגעטאן אין סאלדאטישע מונדירן, און א צאל מאראדיארן אטאקירן און בארויבן סטאנציעס אויף דער אייזנבאן.

יאפאן האט געמאכט קלאר, אז זי וועט ניט צוריקציען אירע טרופן פון מאנדזשוריע וואו כינע וועט ניט געבן קיין גוטע גאראנטיעס אז די יאפאנעזישע לעבנס און אייגנטום וועלן געהעריק באשיצט ווערן.

די האפענונג אין יאפאן אז כינע וועט איינשטימען צו דירעקטע פארהאנדלונגען מיט יאפאן אונטער דעם איינפלוס פון קאנטאנער רעגירונג ווערט צערטרונען. עס ווייזט זיך ארויס, אז קאנטאן איז ניט ווייניקער אנטי־יאפאנעזיש ווי נאנקין. און אויב דער פרידן אויף וועלכן מען ארבעט איצט צווישן נאנקין און קאנטאן זאל פארווירקלאכט ווערן, דאן וועט עס ווערן נאך שווערער פאר יאפאן צו פארגלייכן זיך מיט כינע און אויסגלייכן דעם מאנדזשורישן סכסוך.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, אקט. 27

"סילווער טי" פון בנות שלום סאס. ביי מרס. פילאווסקי, 537 מאניטאבא עוו., 2 ביז 12 נ. מ.

פארזאמ. פון מוטער־פאראיין פון ת"ת, 8.30 נ.מ., אין ת"ת.

טיי פון מנורה טשאפטער הדסה ביי מרס. ה. י. ווילדער, 103 מעטעסאן עוועניו.

אלגעמ. פארזאמ. פון מוטער פאר. פון א. ה. פ. ט. שול 830 נ.מ., אין פרייהייט טעמפל.

מיטוואך, אקט. 28

פארזאמ. פון בנות־שלום סאס., 8 נ.מ., אין קליינער ת"ת.

ארפ. און וויכטיקע פארטי נייעס ביי בר. 2 פוע"צ, 9 נ. מ. אין 240 מאונטען עוו.

פארז. פון וופג. טשאפטער הדסה ביי מרס. גלאדסטאן, 504 סט. דזשאנס עוו., 2.30 נ.מ.

פארלעזונג פון ה. שטיינבערג ביי פארזאמ. פון פוע"צ פיאנערן קלוב, 8.30 נ.מ., אין פאלקס־שול.

פרייטאג, אקטאבער 30

סימפאזיום ביי פארום פון אידישער קולט. געז.: "דאס אידישע יוגנט". 8.45 אוונט, אין פרץ־זאל.

(שלום אויף לעצטער זייט)

ש. רוסאף היינט געשטארבן

ווען די צייטונג גייט צום דרוק דערוויסן מיר זיך, אז ש. רוסאף, גוט באקאנטער תושב אין וויניפעג פאר א צאל יארן, איז נאך א קורצער קראנקהייט געשטארבן היינט אינדערפרי.

די לויה וועט פארקומען מארגן ביי טאג פון זיין היים, 369 קאלעדוש עוו. ער וועט באערדיקט ווערן אויפן שערי צדק בית־עלמין.

דער פארשטארבענער איז געווען טעטיק אין די ציוניסטישע קרייזן און ער איז געווען דער סעקרעטאר פון ועד העיר.

שפאנישע צייטונג זאגט אז עדיסאן שטאמט פון ספרדישער אידישער פאמיליע

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

מאדריד, שפאניע, אקט. 27 (איטא). אז דער נאר וואס פארשטארבענער דערפינדער טאמאס אלווא עדיסאן שטאמט פון אידן, איז די באהויפטונג פון דער היגער שפאנישער צייטונג "על סאלא".

די צייטונג באהויפטעט, אז עדיסאן קומט ארויס פון א ספרד'דישער אידישער פאמיליע וואס האט זיך באזעצט אין האלאנד נאך דעם גירוש שפאניע, און האט דערנאך אויסגעוואנדערט קיין אמעריקע.

(::)

ה. י. ווילדער דערוויילט וויצע־פרעזידענט פון פרעסע קלוב

ביי דער יערלאכער פארזאמלונג פון דעם וויניפעג פרעס קלוב וואס איז אפגעהאלטן געווארן שבת אוונט אין מארלבארא האטעל זיינען די פאלגנדיקע דערוויילט געווארן:

ערן־פרעזידענט, פ. דזש. א'מאלי, טריביון; פרעזידענט, א. ע. ה. קו, פרי פרעס; וויצע־פרעזידענט, ה. י. ווילדער, פרעזידענט פון "דאס אידישע ווארט"; סעקרעטאר־קאסירער, דזש. פ. ליידען, פרי פרעס; רעדאקטאר, פ. ה. אוועי, פרי פרעס.

דער קאמיטעט באשטייט פון די פאלגנדיקע: פ. סי. פיקוועל, טאראנטא "סאטורדעי נייט"; גיליס פורסעל, קענעדיען פרעס; וו. וויילינג און ע. ר. בראש, טריביון; ה. א. הענרי און א. וו. גריין, פרי פרעס.

פרעזידענט פ. דזש א' מאלי איז געווען פארזיצער. ארום 60 מעמבערס זיינען אנוועזנד געווען. פארשיידענע באריכטן זיינען אפגעגעבן געווארן.

דר. סי. ד. ג. ראבערטס, קאנאדער פאעט, איז פארגעשטעלט געווארן פון ה. גערלאנד וויד. דר. ראבערטס האט גערעדט וועגן זיינע אינטערעסאנטע רייזעס.

ב. שאו קעגן מאקדאנאלדן

סיהאם, אקט. 26. — דזשארדזש בערנארד שאו איז ניט געבעטענערהייט אריינגעצויגן אין דעם בריטיש וואלן קאמפיין, קעגן פרעמיער מאקדאנאלד.

בערנארד שאו האט געשיקט דעם פאלגנדן מעסעדזש צו די וויילער פון זיין באצירק וואו מר. מאקדאנאלד זוכט היינט ווידערדערוויילט צו ווערן: "עס טוט מיר לייד, אבער איר מוזט שטימען קעגן פרעמיער מאקדאנאלד".

קאנגרעס וועט אפשר דורכווארפן דעם הואווער־לאוואל פלאן צו שניידן מלחמה חובות

וואשינגטאן, ד. ק., אקט. 27. — עס איז נאך גאר ניט זיכער, אז דער הואווער־לאוואל אפמאך צו שניידן רעפאראציעס און מלחמה חובות וועט קאנען פארווירקלאכט ווערן, ווייל דער קאנגרעס קאן נאך דעם פלאן דורכווארפן.

די שטימונג צווישן די אנפירנדיקע מיטגלידער פונם הויז און פונם סענאט בנוגע די הואווער־לאוואל פלענער איז א געמישטע, און בעת אייניקע פון זיי זיינען געניינט צו שטיצן דעם פרעזידענט אין זיינע פארזוכן "צו היילן די קראנקהייטן פון דער וועלט", זיינען אנדערע, ווי למשל סענאטאר וואלש, אבסאלוט קעגן וועלכער ס'איז רעדוקציע פון מלחמה חובות.

די איינצלהייטן פון די אנגענומענע פלענער זיינען נאך אבער דערווייל אומבאקאנט. עס איז בלויז באקאנט, אז די אדמיניסטראציע ארבעט איצט אויס פלענער פאר דער באפעסטיקונג פונם ענגלישן פונט, וואס איז קאנטיק א טייל פון דעם עקאנאמישן פראגראם.

בערלין, אקט. 27. — דאס אויסערן מיניסטעריום האט קלאר געמאכט, אז קאנצלער ברונינג וועט נאכפאלגן די אנצוהערענישן פון פרעזידענט הואווער און פרעמיער לאוואל און וועט זיך ווענדן צו דייטשלאנדס קרעדיטארן מיט דעם פארלאנג פאר א רעוויזיע פון דער גאנצער רעפאראציע פראגע.

(::)

אומרוען אויף ציפרוס אינזל גייען נאך אן

ניקאסיא, אינזל פון ציפרוס, אקט. 26. — ניט געקוקט אויף דעם דרוק פון דער מיליטער, די קריגס שיפן און לופט פלאט, און די ארעסטן פון א צאל פירער, איז אויף דעם אינזל פון ציפרוס נאך אלץ אומרואיק, און שבת און זונטאג זיינען פארגעקומען נייע אויסברוכן.

א המון פון זעקס טויזנט נפשות וועלכע זיינען אנוועזנד געווען ביי דער לויה פון א יונגן בחור, וועלכער איז דער'הרג'עט געווארן אינם ערשטן טאג פון די ראיאטן, לעצטע וואך, האבן אטאקירט די פאליציי, באווארפנדיק די פאליציסטן מיט שטיינער און האבן זיי געזידלט.

א המון האט שבת געשאסן אויף די מאטראסן פון דער שיף לאנדאן. דער המון האט אגיטירט פאר דער פאראייניקונג מיט גריכנלאנד. עטלאכע פאליציסטן און ראיאטערס זיינען פארוואונדעט געווארן.

(::)

מר. ל. פאפערני, פון קאלגארי, דא אויף א קורצן באזוך

ל. פאפערני, פון קאלגארי, געפינט זיך אין וויניפעג אויפן וועג אהיים פון ניו־יארק.

מר. פאפערני איז געווען אויף א קאנווענשאן פון ארויסגעבער פון געוויסע זשורנאלן אין טאראנטא. פון דארט איז ער געפארן קיין ניו־יארק, וואו ער האט באזוכט זיינע קרובים און משפחה. ער האט דארטן פארבראכט ארום דריי וואכן. ער האט אויך באזוכט מאנטרעאל, שיקאגא און מיניעאפאליס. אין ניו־יארק האט ער געמאכט פארבינדונגען מיט דעם "אמטארג", צו פארקויפן רוסישע קענדי (קאנפעקטן) אין די פריירי פראווינצן.

מר. פאפערני איז געווען דער פארזיצער פון דער י. ל. פרץ שול אין קאלגארי און ער איז דארטן זייער טעטיק אויפן אידישן געזעלשאפטלאכן געביט. ער פארט אפ קיין קאלגארי היינט 9.45 מיט דער סי. פ. אר.

פאליציסטן פון קאלגארי קעגן שכירות רעדוקציע

קאלגארי, אלט., אקט. 26. — די מיטגלידער פון דעם קאלגאריער פאליציי דעפארטמענט האבן אנגערוקט טויבע היטלען איבער זייערע אויערן ווען די שטאט טאטעס האבן זיי געבעטן זיי זאלן אננעמען א רעדוקציע פון פיר פראצענט אויף זייערע שכירות. אנשטאט א רעדוקציע האבן זיי געענטפערט, אז זיי ווילן האבן א העכערונג אויף צען פראצענט.

די פאליציסטן האבן פארלאנגט, אז די דאזיקע פראגע זאל איבערגעגעבן ווערן צו א פעדעראלן בוררים (ארביטריישאן) "בארד".

מעיאר דייווידסאן האט געזאגט, אז אויסער די פאליציסטן האבן אלע אנדערע פערמאנענטע אנגעשטעלטע פון דער שטאט קאלגארי אנגענומען די רעדוקציע פון פיר פראצענט אין פארלויף פון דעם דעפרעסיע פעריאד בדי צו העלפן דער שטאט אין איר ארבעטסלאזיקייט רעליף פראגראם.

גראף העלדארף, נאצי פירער, פראצעסירט פאר ראש־השנה פאגראם

גיט צו אז ער איז געווען אויפן פלאץ, אבער ער לייקנט זיין באטייליקונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

בערלין, אקט. 27 (איטא). — דער פראצעס פון גראף העלדארף אנגעקלאגט אין דעם נאצי פאגראם אויף אידן די צווייטע נאכט פון ראש־השנה, אויף קורפירשטענדאם, האט זיך דא אנגעפאנגען. דער פארזיצער פונם געריכט איז ריכטער בראונהאוזען וועלכער פארנעמט דעם ארט פון געריכט פרעזידענט שמיטץ, וואס איז דיסקוואליפיצירט געווארן, בנוגע דעם דאזיקן פראצעס דערפאר וואס זיין פרוי איז א אידישע.

העלדארף האט אויפן עדות שטול אפגעלייקנט די קלאגע אז ער האט אנגעפירט דעם ראיאט אינם קורפירשטענדאם געגנט. ער האט דערקלערט, אז ער איז דארטן בלויז געשטאנען און האט זיך פרידלאך צוגעקוקט צו די פאסירונגען. ער האט אבער צוגעגעבן, אז ער איז א פירער פון די נאציאנאל־סאציאליסטן און אז ער האט געפירט חברים פון זיין פארטיי יענעם אוונט צום קורפירשטענדאם פלאץ אין זיין אויטאמאביל, און אז ער האט געהערט ווי זיי האבן געמאכט אראנזשמענטס.

העלדארף זאגט אבער, אז ער האט ניט געוואוסט וועגן וועלכע אראנזשמענטס זיי האבן גערעדט, און ער פארזיכערט, אז ער האט ניט געוואוסט אז סעפט. 12טן איז געווען דער אידישער ראש־השנה.

פאדערן קאנפיסקאציע פון ראטשילדס פארמעגן

בערלין, אקט. 27 (איטא). — די נאצי פרעסע האט געעפנט א העפטיקן קאמפיין פאר דער קאנפיסקאציע פון ראטשילדס פארמעגנס אין עסטרייך, ווי א באלוינונג פאר עסטרייכס פארלוסטן זינט די ראטשילד פאמיליע האט זיך דארטן אנגעהויבן אויספארקויפן, מיטן צוועק, ווי זיי באהויפטן, צו טראנספערירן זייערע קאפיטאלן אין אויסלאנד.

9 טויזנט פארעגיסטרירטע ארבעטסלאזע איצט אין וויניפעג

כמעט האלב פון זיי זיינען פאמיליע מענשן

עס זיינען דא קרוב צו ניין טויזנט פארעגיסטרירטע ארבעטסלאזע איצט אין וויניפעג, וואס נויטיקן זיך אין הילף. פון זיי זיינען 4,235 פארהייראטע, 4,398 ניט־פארהייראטע מענער, און א סך־הכל פון 332 פרויען. פון יאנואר דעם 1טן ביז אקטאבער 24טן דאס יאר איז אין וויניפעג אויסגעגעבן געווארן די סומע פון $1,724,280.11 פארן אויפהאלט פון די ארבעטסלאזע.

ביי דער זיצונג פונם סיטי קאונסיל לעצטן אוונט איז אויסגעהערט געווארן א פארשלאג פון דער פראווינציעלער רעגירונג וועגן איבערשיקן א 600 ניט־פארהייראטע ארבעטסלאזע איבערן ווינטער אויף די פארמס. פאר יעדן איינעם פון זיי וואלט מען געדארפט אויסגעבן צו צען דאלאר א חודש, — 5 דאלאר דעם פארמער פאר זיין אויפהאלט, און 5 דאלאר אים פערזענלאך פאר קליינע הוצאות. די ארבעטער אלדערמען זיינען אבער קעגן דעם פלאן, וואס וואלט געמיינט, אז די ארבעטסלאזע וואלטן אי געדארפט ארבעטן פאר די פארמערס, און מען וואלט נאך געדארפט פאר זיי צוצאלן.

די פראווינציעלע רעגירונג פלאנירט אויך צו באזעצן א צאל ארבעטסלאזע אין קעמפס.

גרעסטע צאל פארטייען אין דער בריטישער געשיכטע און די היינטיקע אלגעמיינע וואלן

לאנדאן, אקט. 27. — די בריטישע וויילער גייען היינט צום שטימקאסטן, און כאטש די צאל קאנדידאטן איז דאס מאל קלענער ווי אין די פריערדיקע וואלן, פארטרעטן זיי אבער מער פארטייען, ווי ווען ס'איז אין דער בריטישער פארלאמענטארישער געשיכטע.

די פארטייען וואס שטיצן די נאציאנאלע רעגירונג שטעלן מיט זיך ווייט ניט פאר קיין איינהייטלאכן פראנט, און אין א סך פאלן קעמפן זיי צווישן זיך אויף דעם ביטערסטן אופן. אזוי איז סער הערבערט סעמועל, למשל, כאטש ער פארנעמט דעם וויכטיקסטן פאסטן פון אינערן־מיניסטער אין דעם נאציאנאלן קאבינעט, ניט זיכער מיט זיין פלאץ, וואו ער ווערט באקעמפט פון א קאנסערוואטיוו.

ניט אייניק איז אבער אויך די אפאזיציע, און אפילו אין דער ארבעטער פארטיי גופא איז דא א חלוק הדעות צווישן די רעכטע און די לינקע, כאטש זיי אלע גייען צוזאמען אונטער איין פאן.

די פארטייען אין די וואלן זיינען:

1. ראמזי מאקדאנאלדס נאציאנאלע ארבעטער פארטיי, וואס פארלאנגט "א פרייע האנט".
2. סער הערבערט סעמועלס ליבעראלע פארטיי, וועלכע איז אפן פאר טאריפן אונטער דרינגנדיקע אומשטענדן.
3. מר. באלדווינס קאנסערוואטיווע פארטיי, וועלכע איז צו גונסטן פון טאריפן און עקאנאמישע אפמאכן מיט די דאמיניאנס.
4. סער דזשאן סיימאנס נאציאנאלע ליבעראלן, שטיצן אין אלץ די רעגירונג.
5. סער אסוואלד מאסלים "נייע פארטיי", וועלכע שטיצט בלויז טיילווייז פרעמיער מאקדאנאלדס פארטיי. זי נעמט אן טאריפן, אבער זי האט געוויסע פאדערונגען פאר "נאציאנאלער רעקאנסטרוקציע".

צו דער אפאזיציע באלאנגען:

1. ארטור הענדערסאנס ארבעטער פארטיי, וואס פארלאנגט א ברייטע פראגראם פון נאציאנאליזאציע און איז קעגן טאריפן.
2. די פענער־בראקוויי אינדעפענדענט לייבאר פארטיי, שטיצט הענדערסאנס פראגראם, אבער פאדערט אז דער קאפיטאליזם זאל גלייך אפגעשאפן ווערן.
3. לאיד דזשארדזשעס ליבעראלן, וועלכע קעמפן פאר פרייען האנדל אונטער אלע אומשטענדן.

אויסער די באטייליקן זיך נאך אין די וואלן א צאל אומאפהענגיקע און 17 קאמוניסטישע קאנדידאטן.

אין די לעצטע וואלן האבן די פארטייען געקראגן די פאלגנדיקע צאל שטימען: ארבעטער, 8,389,512; קאנסערוואטיוון, 8,656,473; ליבעראלן, 5,308,510, און אלע אנדערע — 293,880. דערוויילט זיינען דאן געווארן: ארבעטער, 289; קאנסערוואטיוון, 260; ליבעראלן, 58, און אלע אנדערע, 8.

בעת דער אויפלייזונג פונם פארלאמענט איז דער מצב פון די פארטייען אין הויז געווען אזא: ארבעטער פארטיי, 286; קאנסערוואטיוון, 252; אולסטער קאנסערוואטיוון, 11; אימפעריאלע קרייצציגער, 1; ליבעראלן, 58; אומאפהענגיקע, 5, און אירישע נאציאנאליסטן, 2.

דריי פון די וויכטיקסטע פירער אין די היינטיקע וואלן זיינען זייער אומזיכער מיט זייערע פלעצער. דאס זיינען פרעמיער מאקדאנאלד, ארטור הענדערסאן און סער הערבערט סעמועל.

מאקדאנאלד זאגט אז ער וועט נאך צוריקגיין צו ארבעטער פארטיי

סיהאם הארבאר, ענגלאנד, אקט. 27. — אז די ארבעט פון דער נאציאנאלער רעגירונג וועט פארענדיקט ווערן און די דרינגנדיקע פינאנציעלע לאגע פון לאנד וועט געלייזט ווערן, וועט ער און זיינע חברים נאך צוריקקערן זיך צוריק צו דער ארבעטער פארטיי, — האט דא פרעמיער מאקדאנאלד דערקלערט אין איינער פון זיינע רעדעס נעכטן אין זיין וואל־דיסטריקט.

מר. מאקדאנאלד האט פארזיכערט, אז ער איז פארבליבן דאס וואס ער איז געווען, — אן ארבעטער. אויף אן אויסרוף פון פובליקום אז ער וועט דאן ניט באלאנגען צו קיין שום פארטיי, האט ער געענטפערט: "יא, איך וועל ווידער זיין אין דער ארבעטער פארטיי, און איך וועל נאך דערצו זיין איר פירער".

אז מען שלאפט אין א חזיר־שטאל, ווערט מען נאך דערפון ניט קיין חזיר, — האט מר. מאקדאנאלד דערקלערט, — און דורך וואוינען אין א קעניגלאכן פאלאץ ווערט מען נאך ניט קיין קעניג. און אזוי ווערט מען נים קיין ארבעטער דורך איבערגעבליבן אין אן ארבעטער הויז. אויב ער זיצט איצט מיט מר. באלדווינען און סער הערבערט סעמועל, ווערט ער דערמיט ניט קיין טארי, פונקט ווי זיי ווערן ניט קיין ארבעטער זיצנדיק מיט אים.

פרעמיער מאקדאנאלד האט נעכטן אפשר געהאט דעם שווערסטן טאג אין זיין קאריערע, אדרעסירנדיק 26 פארזאמלונגען אין זיין וואל־קרייז.

(::)

ווין, אקט. 27 (איטא). — די עסטרייכישע רעגירונג האט ביז איצט איגנארירט דעם טויט פון ארטור שניצלער, דעם שריפטשטעלער וועלכער איז לעצטע וואך געשטארבן. אין דער זעלבער צייט האט שניצלערס זון היינריך יא דערהאלטן א מיטגעפיל טעלעגראמע פון דער פרייסישער רעגירונג.